УДК 371.3:81’243

Гарник А.А.,
викладач кафедри української
та іноземних мов, ВНАУ

УПРОВАДЖЕННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ НА УРОКАХ ІНОЗЕМНИХ МОВ

Постановка проблеми. Відомо, що підвищення ефективності навчання безпосередньо залежить від доцільності добору і використання різноманітних методів навчання, а також від активізації всього навчального процесу. Традиційне тлумачення терміна “методи навчання” – “упорядковані способи взаємопов’язаної діяльності вчителя й учнів, спрямовані на розв’язання навчально-виховних завдань” [3, с. 11]. На практиці буває важко визначити чіткі межі між різними методами навчання: вони перетинаються, доповнюють один одного, складаються в комплексний “пакет”, систему прийомів, за допомогою яких педагог і учні реалізують поставлені цілі.

Вибір методів навчання зумовлений:

- цілями навчання;
- змістом навчального матеріалу та специфікою предметної галузі;
- темпом та терміном процесу навчання;
- стилем навчання та рівнем педагогічної майстерності педагога;
- дидактичним та матеріально-технічним забезпеченням процесу навчання;
- рівнем підготовки учнів.

Кожен із методів навчання має певні переваги і недоліки. Ефективність їх застосування визначається специфікою конкретного процесу навчання. Універсальних рекомендацій щодо складу і застосування методів навчання не існує. Педагог самостійно приймає рішення про використання того чи іншого методу на основі свого власного досвіду, врахування особливостей учнівської аудиторії з метою максимальної ефективності процесу навчання.

Тому при плануванні конкретних уроків педагогу необхідно враховувати, що будь-який метод навчання має тією чи іншою мірою забезпечувати:

- активну участь учнів у процесі навчання;
- встановлення зворотного зв’язку в системі “педагог – учень”;

- можливість застосування набутих навичок і знань у реальних життєвих та навчальних ситуаціях;
- розвиток цільових навичок поведінки (самостійної творчої діяльності, роботи в малих групах);
- мотивацію учнів до підвищення ефективності своєї діяльності на заняттях і в реальних ситуаціях;
- можливість отримувати знання на груповому та індивідуальному рівнях.

Мета статті – проаналізувати теоретичні засади та сутність інтерактивних методів навчання, їх практичне впровадження на уроках іноземних мов.

Виклад основного матеріалу. У процесі навчання найбільш доцільно використовувати, в першу чергу, такі методи, коли:

- в учнів розвивається бажання до творчої, продуктивної праці;
- учні прагнуть до активних дій, досягають успіхів і мотивують власну поведінку;
- відпрацьовуються моделі поведінки, необхідні для успішної професійної чи підприємницької діяльності.

Цим вимогам найбільш відповідають інтерактивні методи навчання. Слово "інтерактив" (пер. з англійської "inter" – "взаємний", "act" – діяти) означає взаємодіяти. Інтерактивний метод – це спосіб взаємодії через бесіду, діалог.

Інтерактивне навчання – це навчання в режимі діалогу, під час якого відбувається взаємодія учасників педагогічного процесу з метою взаєморозуміння, спільного вирішення навчальних завдань, розвитку особистісних якостей учнів [2, с. 80]. Інтерактивні методи навчання передбачають фронтальну роботу учнів та роботу малими групами. Найбільш ефективні результати можна отримати при організації роботи учнів малими групами.

Правила організації інтерактивного навчання:

- у роботу повинні бути залучені (в тій чи інший мірі) всі учні;
- активна участь учнів у роботі має заохочуватися;
- учні мають самостійно розробити та виконувати правила роботи у малих групах;
- учнів під час використання ІАМН не повинно бути більш 30 осіб, тільки в цьому випадку можлива продуктивна робота у малих групах;
- навчальна аудиторія повинна бути підготовлена до роботи у великих та

малих групах [4, с.32].

Практика показує, що при використанні інтерактивних методів учні запам'ятовують:

- 80% того, що висловлювали самі;
- 90% того, що робили самі.

Поліпшується не тільки запам'ятовування матеріалу, але і його ідентифікація, використання у повсякденному житті. Застосування інтерактивних методів навчання в малих групах сприяє розвитку таких особистісних якостей як комунікабельність, співробітництво, уміння відстоювати свою точку зору, йти на компроміси.

Останнім часом учителі змушені частіше зосереджуватися на граматиці, готуючи учнів до складання іспитів до вузів, а це призводить до обмеження можливостей формування в учнів усних мовних навичок та вмінь. У світовій методичній скарбниці вчителів іноземної мови є великий набір інтерактивних форм роботи, які, адаптувавши до нашої навчальної програми, можна успішно використовувати під час навчання граматики. При цьому граматичні явища перестають сприйматися як щось відокремлене від власне акту комунікації, а граматичні вправи перестають бути нецікавим і нудним маніпулюванням граматичними формами.

На жаль, в діючих шкільних підручниках домінують некомунікативні граматичні вправи. Вони є легшими для виконання й контролю, але зовсім не сприяють активізації учнів, тобто, перетворенню їх з об'єкта в суб'єкт навчального процесу. Вислів Бенджаміна Франкліна "Tell me and I forget, teach me and I remember, involve me and I learn" пропонує учням активні форми роботи, і тим самим створює умови для їх активної участі в процесі набуття знань і адекватного використання набутих знань у реальному житті.

Комунікативні вправи для навчання граматики французької мови у середній школі:

1. Routines. (6 клас. Вживання Présentdel'indicatif з дієсловами I-ої групи для опису звичних, постійних дій).

1. За 5 хв. учні повинні описати повними реченнями щонайбільше дій, які вони виконують щодня, один раз на місяць, один раз на рік.

2. Потім вони об'єднуються в групи по 4 – 5 осіб і зачитують ці речення вголос. Якщо ще хтось із членів групи описав таку саму дію, то всі повинні

вилучити це речення зі свого переліку.

3. Зрештою у кожного залишаться в переліку тільки ті дії, які характерні для них особисто.

4. Представник кожної групи описує ці особливі дії від третьої особи:

Tania mange des légumes et des fruits chaque jour.

Ihor joue au football chaque dimanche.

5. У добре підготовленому класі члени інших груп можуть поставити запитання й отримати детальнішу інформацію про того чи іншого учня, який зацікавив їх своїми особливими діями.

2. L'arbre de famille. (6 клас. Тема "Famille". Вживання присвійних займенників). Можливі два способи виконання цієї вправи:

1. Кожен учень повинен намалювати своє родинне дерево, вказавши імена, і пояснити родинні зв'язки.

2. Усій групі пропонується одне родинне дерево і вони повинні усно чи письмово встановити родинні зв'язки.

3. Якщо група добре підготовлена, то вправу можна ускладнити, запропонувавши одному учневі "читати" схему родинного дерева, а іншому – відтворити його на чистому аркуші зі слів партнера.

3. Mes meilleurs jours de cette semaine / ce mois. (7 клас. Вживання Passé composé.)

1. Учні записують 3 – 5 дат, які їм найбільше запам'яталися в цьому місяці / тижні.

2. Поділити учнів на пари і попросити їх обмінятися інформацією, пояснивши партнерові, чим саме їм запам'яталися ці дні.

3. Для успішного виконання вправи можна запропонувати допоміжні вирази:

Pourquoi est-ce que tu te souviens ce jour?C'était le jour quand je …

4. Trouve quelqu'un qui + Passé composé. (7 клас. Вживання Passé composé у питальній, стверджувальній і заперечній формах).

1. На кожній картці написано завдання, що починається словами: Trouvequelqu'unqui + Passé composé.

2. Карток повинно бути 10, але їх варто дублювати.

3. Одне завдання вчитель виконує з класом для зразка: читає завдання,

запитує учнів, записує повну відповідь на дошці.

4. Потім учні приступають до виконання вправи. За 5 хв. вони повинні заповнити якнайбільше карток.

5. Способи перевірки:

- вчитель запитує, а учні зачитують свої відповіді на це запитання.
- підраховують, хто скільки завдань виконав, а правильність виконання можна перевірити після уроку.
- двоє чи троє добре підготовлені учні переглядають заповнені картки і коротко коментують результати для класу.

6. В картку включати завдання, які відображають життя учнів класу, або лексичні одиниці, які вивчаються чи нещодавно вивчалися.

7. Картка має такий вигляд (після того, як учень її заповнив):

Trouve quelqu'un qui a lu "Trois mousquetaires".

Prénom: Nicolas.

Nicolas a lu "Trois mousquetaires".

Або:

Prénom: personne. Personne a lu "Trois mousquetaires".

5. Comparaisons. (8 клас. Вживання ступенів порівняння прикметників).

1. Учні отримують картку з назвами трьох предметів або їх зображенням.

2. За 2 – 3 хв. вони повинні використати щонайбільше способів порівняти ці предмети.

3. Учні працюють у малих групах, а групи змагаються між собою.

4. Для порівняння можна запропонувати такі групи слів:

- une lampe, une chaise, une armoire
- une montagne, une rivière, un lac
- une voiture, un avion, une bicyclette
- un chat, un tigre, un éléphant.

6. Préférences. (8 клас. Вживання ступенів порівняння прикметників, щоб повідомити про переваги й недоліки, порівняти смаки).

1. Учні отримують набори назв чи зображень предметів, явищ, тварин і т.п.

- chien, chat, perroquet
- matin, après-midi, soir
- été, printemps, hiver

- village, ville
- télé, radio, vidéo. *Qu'est-ce que tu préfères et pourquoi?*

2. Учні працюють індивідуально і в групах.

3. Зразок відповіді: *Jepréfèrel'été à l'hiverparcequ'ilestpluschaud.*

4. Можна порівняти свої смаки, узагальнити смаки групи, класу.

Висновки. Отже, використовуючи активні форми навчальної діяльності, можна змінювати підходи до наочності: вона повинна містити елемент роздуму, на основі якого учні самостійно опрацьовують матеріал. Висловлювання учня як продукт такої організації навчання буде результатом його думки й рук. І це є найважливішим досягненням, бо лише покоління, яке здатне відійти від механічного репродукування, матиме сили зробити новий крок у політиці та економіці. Жоден із нас не може передбачити проблем, що випадуть на долю дітей у майбутньому. Безумовно, вони повинні багато знати, але в умовах інформаційних технологій необхідно навчити дитину вчитися самостійно, самостійно здобувати знання, орієнтуватися на використання здобутих знань у повсякденному житті. А інтерактивні методи навчання на уроках іноземних мов виховують особистість і готують її до реального життя.

Література:

1. Англійська мова та література : Науково-методичний журнал. – № 33 (259), листопад 2009.

2. Бердичевский А.Л. Оптимизация системы обучения иностранному языку / А.Л. Бердичевский. – М.: Высшая школа, 1989. – 102 с.

3. Інноваційні технології у вивченні англійської мови. – Київ :Шкільний світ, 2008. – 126 с.

4. Ніколаєва С.Ю. Сучасні підходи до викладання іноземних мов // Іноземні мови / С.Ю Ніколаєва, О.М Шерстюк. – 2001. – №1. – С. 30 – 34.

5. Тадевосен Р.Г. MicrosoftWord: Короткий конспект / Р.Г.Тадевосен, В.А Лужицький. – Вінниця: Нова книга, 2003. – 52 с.